

בש"פ 399/14 - ליאור מנשה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 399/14

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

העורר: ליאור מנשה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
(כב' השופט צ' קאפח) מיום 17.12.2013 במ"ת
18389-08-13

תאריך הישיבה: כ"א בשבט התשע"ד (22.1.2014)

בשם העורר: עו"ד אורית חיון

בשם המשיבה: עו"ד מורן פולמן, עו"ד רוני מודריק

החלטה

1. נגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של עסקה אחרת בנשק לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. לפי כתב האישום, במועד כלשהו בין סוף שנת 2012 לתחילת שנת 2013, העביר חייל צה"ל (להלן: החייל) לעורר חומר נפץ במשקל לא יודע, שאותו הוציא שלא כדין מבסיס צבאי. בהמשך, מכר העורר לאדם אלגזי

עמוד 1

(להלן: אלגזי) כ-133 גרם של חומר נפץ ביחד עם נפצים וחוט חשמל (להלן: מרכיבי המטען) תמורת 2,000 ש"ח, שאותם העביר העורר לחייל.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה לעצור את העורר עד תום ההליכים. בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט צ' קאפח) קבע ביום 17.12.2013 כי קיימות ראיות לכאורה נגד העורר. בהמשך, דחה בית המשפט את בקשת באת-כוח העורר להורות על שליחתו לתסקיר מעצר, ולבחון אפשרות לשחררו לחלופת מעצר. נקבע כי אין צורך בהגשת תסקיר מעצר, מאחר שניתן בנסיבות העניין להעריך את רמת המסוכנות הנשקפת מהעורר גם ללא חוות דעתו של שירות המבחן. נמצא כי מעורבותו של העורר בעסקת חומרי חבלה מלמדת על מסוכנות רבה, ואין מקום לשקול חלופת מעצר בעניינו. על כן, נעתר בית המשפט לבקשת המדינה והורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים.

3. מכאן הערר שלפניי. העורר טוען כי יש לבחון חלופת מעצר בעניינו. נטען כי חלקו של העורר בפרשה הוא שולי, שכן הוא שימש לכאורה מתווך בין שני חברים המכירים איש את רעהו. לדבריו, בית המשפט המחוזי ציין כי העורר הורה לאלגזי כיצד להרכיב את המטען והתייחס לנתון זה כשיקול מחמיר לעניין המסוכנות. עם זאת, לטענת העורר, בכך ייחס לו בית המשפט עבירות ועובדות שאינן מיוחסות לו בכתב האישום. עוד מדגיש העורר כי עניינו הופרד מזה של הנאשמים האחרים, כך שכתב האישום בעניינו אינו מתייחס להמשך השתלשלות האירועים - השימוש שנעשה במטען החבלה בסניף טיב טעם ברח' אבן גבירול בתל אביב, וכי אין טענה כי הוא ידע מה נעשה בנשק. לדברי כוח העורר, מדובר בצעיר נורמטיבי ששירת שירות צבאי מלא, נעדר עבר פלילי. נטען כי לא היה מקום לשלול את החלופה המוצעת, בביתו של העיתונאי יואב יצחק, מה גם שבית המשפט ציין כי מדובר במפקח רציני.

4. המדינה סומכת את ידיה על החלטת בית המשפט קמא. לדבריה, מדובר בנאשם שהעביר לאדם אחר חומר נפץ ומרכיבים אחרים שמרכיבים יחדיו מטען חבלה, ואף לימד אותו איך להרכיב ולהפעיל את המטען. גם אם העורר לא ידע בדיוק עבור מה מיועד המטען, אין בכך כדי לסייע לו. המדינה טוענת שבפסיקה כבר נקבע כי גיל צעיר והיעדר עבר פלילי אינם מהווים נסיבות המצדיקות שחרור לחלופה כשמדובר בעבירות נשק. עוד נטען כי הנאשם שומר על זכות השתיקה, ואינו סותר את חזקת המסוכנות המיוחסת לו. בית המשפט בחן את הראיות, ומצא כי אין מקום להורות על הכנת תסקיר מעצר, על רקע המסוכנות הרבה. המדינה מציינת שמעורבים אחרים בפרשה נתונים במעצר עד תום ההליכים, למעט אחד - ששיתף פעולה עם חוקריו והביע חרטה. המדינה מוסיפה כי משפטו של העורר קבוע לשמיעת הוכחות בחודש פברואר, ואמור להסתיים תוך פרק זמן קצר למדי.

דיון והכרעה

5. העורר אינו חולק בשלב זה על קיומן של ראיות לכאורה, ומתמקד בשאלת האפשרות לבחון את שחרורו לחלופת מעצר. כידוע, עבירה בנשק לפי סעיף 144 לחוק העונשין היא עבירת ביטחון כאמור בסעיף 35(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), ומכאן שקמה חזקת מסוכנות סטטוטורית לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק, חזקה המצדיקה מעצר עד תום ההליכים בכפוף לחריגים המופעלים בנסיבות מיוחדות (ראו: בש"פ 1748/11 יחזקאל נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (10.3.2011)). בית משפט זה קבע לא אחת כי עבירות בנשק - ובפרט עבירות של סחר בנשק - מעצם טיבן, מעידות על מסוכנות אינהרנטית לשלום הציבור, אשר לא ניתן - בדרך כלל - להפיג באמצעות חלופת מעצר, אלא בנסיבות חריגות (השוו: בש"פ 6422/13 אלגזי נ'

מדינת ישראל, פסקה 9 (3.10.2013); בש"פ 4889/13 קרקעי נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (25.7.2013); בש"פ 9036/12 פלוני נ' מדינת ישראל (19.12.2012); בש"פ 3099/12 מדינת ישראל נ' אבו כליב, פסקה 5 (19.4.2012); בש"פ 3757/11 פלוני נ' מדינת ישראל (15.6.2011); בש"פ 6209/07 מדינת ישראל נ' יאסין (25.7.2007); בש"פ 8303/07 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (19.10.2007).

6. לא מצאתי כי המקרה דנן נמנה עם המקרים החריגים שבהם ניתן להסתפק בחלופת מעצר כאשר מדובר בעבירות עסקה בנשק. אמנם, מדובר בצעיר עם עבר נקי ורקע נורמטיבי. עם זאת, מדובר בחומרים המשמשים להרכבת מטעני חבלה, שמעצם טבעם אמורים לגרום נזק רב לחיים ולרכוש (בש"פ 6837/13 חרבוש נ' מדינת ישראל (28.10.2013) (להלן: עניין חרבוש)). כלומר, העורר מואשם בפעילות עבריינית של סחר בנשק המצויה ברף הגבוה של המסוכנות. יצוין כי בהודעתו של אלגזי מיום 21.7.2013 הוא מציין כי העורר העביר לו, יחד עם חומרי הנפץ עצמם, גם הוראות הרכבה כפי שנמסרו לו מהחייל (תמליל החקירה, עמ' 30 ש' 10-11). הגם שנתון זה לא נכלל בכתב האישום, הרי שיש בו כדי להדגיש את חלקו של העורר בפרשה והמסוכנות הנגזרת מכך. לכך יש להוסיף כי העורר שמר על זכות השתיקה בחקירתו, וגם לכך יש ליתן משקל בבואנו לבחון את שאלת המסוכנות הנשקפת ממנו.

7. כידוע, סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים מצווה על בית משפט זה לבחון בטרם יורה על מעצרו של נאשם, אם ניתן לאיין את עילת המעצר באמצעות חלופה שפגיעתה בחירותו של הנאשם פחותה. עם זאת, ככל שסבור בית המשפט כי עילת המעצר היא בעוצמה כה גבוהה עד כי לא ניתן יהיה לאיינה בדרך של חלופת מעצר, מתייתר הצורך בבחינת חלופות מעצר קונקרטיות וממילא אין צורך להורות על עריכת תסקיר מעצר (בש"פ 3391/13 עווידה נ' מדינת ישראל, פסקה 8 וההפניות שם (20.5.2013)). במקרה דנן, לא מצאתי להתערב במסקנה שאליה הגיע בית המשפט המחוזי, כי מקרה זה אינו נמנה עם המקרים החריגים שבהם ניתן להסתפק בחלופת מעצר בעבירות סחר בנשק, ולכן אין מקום בנקודת הזמן הנוכחית להורות על עריכת תסקיר מעצר לבחינת חלופה קונקרטית.

הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, כ"א בשבט התשע"ד (22.1.2014).

שׁוֹפֵט